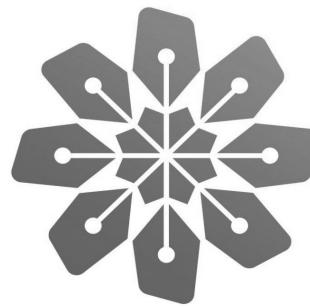

Dünyada peşələr çoxdur. Deyilənə görə, 20 mindən artıq peşə və sənət növü var. Lakin bütün bu peşələrin sahiblərini bir peşə sahibi yetişdirir. Bu, Müəllimdir! Əslində, yazı qaydalarını pozmaq bahasına olsa belə, bu sözü böyük hərfə yazmaq lazımdır.

Harada, nə üzrə və hansı qaydada tədris verməsindən asılı olmayaraq Müəllim özündən daha yüksək biliyə malik olan, cəmiyyətə töhfələr baxış edəcək ağıllı, mədəni və ziyalı insanları yetişdirmək istəyi ilə çalışır. Məhz buna görə Müəllim adı şərəflə sayılır və uca tutulur.

Təsəüfi deyil ki, bizim cəmiyyətdə müxtəlif müraciətlər formaları (yoldaş, cənab, bəy, xanım) olsa da

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkışafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması" çərçivəsində hazırlanıb.

Məmmədquluzadə, Cəfər Cabbarlı, Mirzə Fətəli Axundov və digərləri xalqın cəhalətdən qurtulması, mövhumata yox, elmə doğru getməsi üçün mübarizə aparırdılar.

Tarixi həqiqətdir ki, xalqımız məhz belə aparıcı ziyaliların, müttəfəkkirlerin çağırduğu yolla gedəndən sonra inkişaf etdi və qısa zamanda dünya xalqları arasında öz layiqli yerini tutdu.

Sovet dövründə respublikada elm-təhsil ocaqlarının, kitabxanaların tikintisi işini böyük vüsət aldı, azərbaycanlı tələbələrin SSRİ-nin və dünyadan inkişaf etmiş digər ölkələrinin nüfuzlu ali təhsil ocaqlarında təhsil alması işi genişləndi.

Hələ carizm istibdadi dövründə aparılan sosiooji tədqiqatlar nticəsində belə qənaətə gəlinmişdi ki, bu templə təhsillənmə gedərsə Qafqaz xalqlarına savadsızlığının daşını atması üçün 940 il vaxt lazım gələcəkdir.

Amma Sovet hakimiyyəti qurulandan sonra cəmi 20 il ərzində təhsil sahəsində elə bir inqilabi epoxa

turdur.

20-ci illərədək bir nəfər də olsun akademiki, professoru, elmlər doktoru olmayan, əhalisinin 99%-nin oxuyub-yazma bilmediyi, cəmi 100 nəfər azərbaycanlı müəllimi olan, 800 min uşağının məktəbin ne olduğunu bilmediyi respublika qısa müddət sonra əhalisi 100% savadlanmış, onlarla universiteti, elmlər akademiyası, elmi-tədqiqat institutları, hətta kosmik tədqiqatlar mərkəzi olan intellektuallar ölkəsinə çevrildi. Hələ də Azərbaycan xalqı savadlı insanların, ali təhsillişlərin say nisbətinə görə, dünya xalqları arasında ön sıralarda dayanır.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan xalqı tarixin bütün dövrlərində maarifpərvər və ziyalı bir xalq olduğunu sübut edib. Burada ən böyük rolu müəllimlər oynayıblar. O müəllimlər ki, onlar elm və təhsil yolunda, millətin gələcəyi uğrunda sözün həqiqi mənasında şam kimi yanıblar.

Cəmiyyətimiz də onlara həmişə çox böyük hörmətlə yanaşıb. Müəllimi uşağın ikinci valideyi sayıblar. Keçmişde uşağı məktəbə getirən valideynlər müəllime deyirdilər - "eti sənin, sümüyü mənim". Bu ifadənin arxasında çox dərin və müdrik təfəkkür dayanır. Bütün bunlar xalqımızın elmə, təhsilə ne qədər böyük önem verdiyinin göstəricisidir.

Müəllim ucalığı haqqda saysız poeziya və nəşr nümunələri, bədii və elmi əsərlər yazılıb, filmlər çəkilib. "Bizim Cəbiş Müəllim" filmində

Ətrafı işıqlandırmaq fürün özünü tükəndirən şam

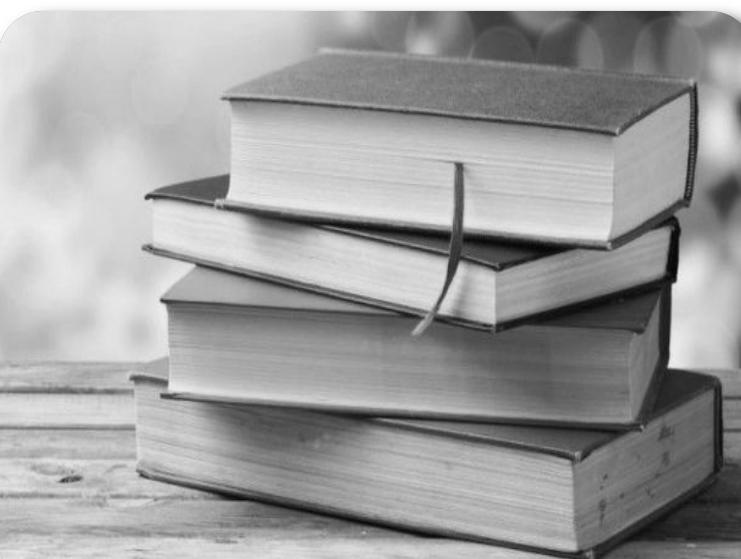
insanlarımız hörmətə layiq bildikləri şəxse "Müəllim" deyə müraciət edirlər. Təkəvə bu fakt "Müəllim" in en hörmətli söz olduğunun eyni səbətudur.

Bəşəriyyət tarixi elmi-texniki tərəqqiya, mədəni-ictimai inkişafaya görə ustadlara, müəllimlərə borcludur. Qədim mənbələrdə ilk biliyin insanlara İlahidən verildiyini və bunu həmiya çatdırmaq üçün ən təmiz qədəli insanların seçildiyi qeyd olunur. İnsanın ilk müəllimləri de Tanrıının seçdiyi uca insanlar- İlahi bilik sahibləri olub.

Tarixin sonrakı dövrlərində biliklər ustad-şagird ardıcılılığı ilə nəsildən-nəsilə ötürülüb və bu günümüzdən gəlib çıxıb. Hansı xalqın

sözü, deyimlər, aforizmlər, rəvayətlət və sənətə və yazılı folklor nümunələri var.

Azərbaycanda həmişə en hörmətli şəxs sayılan Müəllimin sözü ağsaqqal sözü kimi qəbul olunub. Hətta, ən qüdrətli hökmdarlar belə müəllimlərinin qarşısında baş əyiblər, onları özlərindən yuxarı başda əyləşdiriblər. Qədimlərdə

tırlamaq burada yerinə düşərdi.

Özləri en böyük Müəllim olan böyük övlialar, peyğəmberlər, alimlər həmişə bütün uğurlarını müəllimlərinə borclu olduqlarını qeyd ediblər. Zərdüşt peyğəmber, Məhəmməd peyğəmber, İsa peyğəmber, Dədə Qorqud, Nizami kimi böyük dini-elmi-fəlsəfi bilik sahiblərinin tarxədə yaşanan kəlamaları Müəllim şəxsiyyətinin az qala Tanrı səviyyəsinə qədər ucaldığıni göstərir.

Teymurləngin mezəri önünde bunu daha aydın anlamaq olur. Qüdrətli sərkərdə öz qəbrini müəlliminin məzarının ayaq ucunda qoyulmasını vəsiyyət etmişdi və onun bu müdrikiyyət hələ də dünyani heyran qoymaqdadır.

Her xalqın tarixinin müəyyən dövrlərində Müəllimə daha böyük ehtiyac duyulub. Azərbaycan xalqı da 19-cu əsrin sonlarında və 20-ci əsrin əvvəllerində müəllimlərə çox böyük ehtiyac duyurdu. Böyük mütəfəkkirler Nəriman Nərimanov, Mirzə Ələkbər Sabir, Cəfər

yaşandı ki, bütün dünya heyrətə gəldi. Artıq ötən əsrin ortalarında Azərbaycan əhalisinin təhsilə cəlb olunma səviyyəsinə, əhalisinin hər on min nəfərinə düşən elmi işçilər, tələbə və müəllim sayına görə ən inkişaf etmiş ölkələri belə qabaqlayaraq dünyada ilk yerlərdən birini tu-

müəllimləri aydın fikrli, elmlı, dünayagörüşlü olubsa, o xalq daha çox inkişaf edib. Ta qədimlən Azərbaycan xalqı ustada- Müəllime böyük hörmət bəsləyib, onları valideyn qədər ezziz tutub. El arasında Müəllimin en böyük hörmət və izzət sahibi olduğunu göstərən yüzlərə atalar valideyn uşağını müəllime verəndə "eti sənin sümüyü mənim" deyə tapşırardı.

Böyük tarixi şəxsiyyətlərinin, görkəmli dövlət başçılarının öz ustadlarına nə qədər böyük sevgiyle yanaşdığını və onların yolunu necə böyük əzmlə davam etdiriyini x-

ki obraz isə Azərbaycan Müəllimi üçün etalondur. Bu obraz həm də bir nümunədir- əsil Müəllim nümunəsi...

Müəllimlər Günü münasibətilə bütün vicdanlı müəllimləri təbrük edirəm.

Elçin Bayramlı